

MTÜ HIIUKALA KÜSITLUS HIIUMAA KUTSELISTELE KALURITELE

LÕPPRAPORT

Koostanud : MTÜ Hiiukala

Kärdla
mai 2009

SISUKORD

Jrk.	Nimetus	Lk.
1.	Sissejuhatus	3
2.	Küsimustik	4
3.	Küsitluse tulemused	10
	3.1. Üldküsimused	
	3.2. Ettevõtlusalased küsimused	
	3.3. Paate ja sadamaid puudutavad küsimused	
	3.4. Töötlemine ja turustamine	
	3.5. Turism ja tegevuste mitmekesistamine	
	3.6. Koolitused ja projektid	
4.	Kokkuvõte	36

1.SISSEJUHATUS

MTÜ Hiiukala küsitlus Hiiumaa kutselistele kaluritele viidi läbi eesmärgiga olla abiks Hiiumaa kalanduspiirkonna arengustrategia koostamisel.

Küsitlus toimus 2009.aasta aprillis ja mais. Küsitluslehed saadeti laiali 160-le Hiiumaa kutselisele kalurile. Vastuseid laekus 75.

2.KÜSIMUSTIK

MTÜ HIIUKALA KÜSITLUS HIIUMAA KUTSELISTELE KALURITELE

Käesolev küsimustik on **abiks Hiiumaa kalanduspiirkonna arengu strateegia koostamisel**. Täidetud küsimustikke käsitletakse **anonüümsena** ning neid ei seostata teie isikuga.

Kui täidate küsimustiku paberil, siis märkige vastused ristikesega vastavasse kasti, tõmmake ring ümber või kirjutage selleks ettenähtud lahtrisse.

Juurde võib kirjutada kommentaare ja mõtteid, mis teil temaga seostub. Juurde võib kirjutada ka sinna, kus ei ole vastavaid jooni tehtud. Kui küsimuse juures jääb ruumist puudu, siis võib kommentaare lisada küsimustiku lõpus olevale tühjale lehele märkides ette küsimuse numbriga. Küsimustiku **täitjate vahel loositakse 1. juunil 2009 välja kolm auhinda**, mille võitmisest teid teavitatakse telefoni teel.

ÜLD

1. Teie vanus _____

2. Haridus

Põhiharidus		Keskharidus		Kesk-eriharidus		Kõrgharidus	
-------------	--	-------------	--	-----------------	--	-------------	--

3. Mis Hiiumaa piirkonna/piirkondade kaluriks ennast loete (võib mitme)

Kärdla-Hausma-Hiessaare		Lehtma-Tahkuna		Kõrgessaare-Kõpu		Emmaste-Haldi	
Käina-Orjaku-Kassari		Salinõmme-Sarve-Vahtrepa		Suursadama -Hellamaa		muu.....	

4. Kas omate kalapüügi alast haridust? (täpsustage millist)

jah _____ ei _____

5. Kui kaua olete olnud kutseline kalur? _____ aastat

6. Kuigi kalapüügi loo omanik saab olla ainult kutseline kalur, kuid siiski kas loete end pigem

a. kutseliseks kaluriks	
b. hobikaluriks	

7. Telefoninumber (vajalik loosimises osalemiseks) _____

ETTEVÕTLUS

8. Kas kalandus on teie põhiline tegevusala?

jah _____ ei _____

9. Millised on teie peamised sissetulekuallikad (tegevusalad) kalapüügi kõrval?

Palgatöö		Pension		Põllumajandus		Muu	
----------	--	---------	--	---------------	--	-----	--

10. Kui suure osa teie sissetulekutest moodustab kalapüügist saadav tulu.

Alla 10%		10-30%		30-50%		50-75%		75-90%		üle 90%	
----------	--	--------	--	--------	--	--------	--	--------	--	---------	--

11. Kas tegutsete

a. üksi (sh ka oma pere)	
b. koostöös teiste kaluritega	

23. Kas oleksite nõus korras sadama teenuste kasutamise eest rohkem maksma?

Ei Jah

TÖÖTLEMINE JA TURUSTAMINE

24. Kas teil on olemas piisavad kala säilitamise võimalused? Kui ei, siis mis puudub?

Jah Ei _____

25. Kuhu Te realiseerite oma püütud kala (võib märkida mitu)?

Püüan oma tarbeks	
Müün sadamas /lossimiskohas	
Müün kokkuostjale	
Müün kalatöötlemisettevõttele	
Töötlen ise ja müün kaubandusettevõttele	
Muul viisil (palun kirjeldage)	

26. Kas Teil on probleeme püütud kala realiseerimisega (kuidas olukorda parandada)

Ei Jah _____

27. Kas oleksite nõus investeerima kala säilitamise ja töötlemise võimaluste parandamisse? Kui jah, siis kui palju?

Ei Jah _____

28. Kas plaanite toetuste abil alustada oma püütud kala väiketöötlemist (säilitamine, rookimine, suitsutamine, kuivatamine) ja turustamist?

Ei Jah _____

29. Millised on teie põhilised kalaliigid aasta väljapüügist kilogrammides?

Lest	kg
Räim	kg
Tuulehaug	kg
Ahven	kg
Särg	kg
Säinas	kg
Forell/Lõhe	kg
Haug	kg
Süg	kg
Angerjas	kg
Kiisk	kg
Hõbekoger	kg
Muu	kg

30. Kas olete huvitatud ühisturustusest?

Ei Jah

31. Kui jah, siis millisest ühisturustuse osast olete huvitatud? (vajadusel märkida mitu varianti)

<i>Ühine transpordi korraldamine</i>
<i>Ühine müügi ja müügivõimaluste korraldamine (turul, internetis, kaubandusettevõtetele, toitlustusettevõtetele)</i>
<i>Ühine esmatöötlemine, pakendamine</i>
<i>Toodangu ühine säilitamine</i>
<i>Ühine toodete välja töötamine</i>
<i>Toodete ühine tutvustus ja reklaam, vastava märgi väljatöötamine</i>
<i>Ühised turu-uuringud, - analüüsid ja hindade info</i>
<i>Muu</i>

TURISM

32. Kas tegelete majutuse või mõne muu turismiteenuse pakkumisega? Kui jah, siis palun nimetage?

Ei *Jah* _____

33. Kas olete huvitatud (täiendavate) turismiteenuste pakkumisest? Palun põhjendage, nimetage

Ei _____ *Jah* _____

34. Kas plaanite kalaturismi arendamist?

Ei *Jah*

35. Mis on põhilisteks probleemideks turismi arendamisel? Vajadusel märkida mitu varianti

<i>Hooajalisus</i>	
<i>Vähene tasuvus</i>	
<i>Ajamahukus</i>	
<i>Suured investeeringud</i>	
<i>Vähene külastajate arv</i>	
<i>Ebasõbralikud külastajad</i>	
<i>Muu</i>	

36. Mis teie arvates on Hiiumaa eeliseks turismi arendamisel? Vajadusel märkida mitu varianti

<i>Saar kui selline on turistidele atraktiivne</i>	
<i>Hiiumaa loodus</i>	
<i>Vaatamisväärsused</i>	
<i>Massiturismi puudumine</i>	
<i>Hiiumaa tuntus</i>	
<i>Piisav majutus- ja toitlustusettevõtete arv</i>	
<i>Muu</i>	

MITMEKESISISTAMINE

37. Milline majandustegevus kalapüügi kõrval pakuks Teile kõige rohkem huvi? Palun selgitage.

<i>Kala töötlemine ja realiseerimine</i>	
<i>Turism</i>	
<i>Põllumajandus</i>	
<i>mingi muu majandustegevus</i>	

KOOLITUS

38. Kas vajate täiendkoolitust oma erialal? Kui jah, siis täpsustage millist

Ei Jah _____

39. Kas vajate koolitust mõnel muul erialal? Kui jah, siis täpsustage millisel.

Ei Jah _____

PROJEKTID

40. Kas olete viimase kolme aasta jooksul taotlenud mingisuguseid toetusi (kui jah siis milliseid)

Ei Jah _____

41. Kas omate projektide kirjutamise/läbiviimise kogemust?

Ei Jah

42. Kas olete teadlik 4.1 meetme (nn Kala-Leader) rahastusvõimalustest? Kui jah, siis kust saite infot selle kohta?

Ei Jah

43. Kui jah, siis kust saite infot selle (Kala-Leader) kohta?

tuttavatelt / kolleegidelt	
internetist	
strateegiakoosolekutelt	
muu	

44. Kas kavatsete esitada taotluse projektitoetusele?

Jah	
Ei	
Mõtlen veel	
Soovin esitada, aga ei ole omafinantseeringut	
Soovin esitada, aga ei tea kas saan laenu kulutuste tegemiseks	

45. Kui jah, siis millisesse tegevussuunda plaanite taotluse esitada? Vajadusel märkida mitu varianti

Sadamad ja lossimiskohad	
Kalandustoodete töötlemine ja turustamine	
Turism ja rannakülade taaslustamine	
Tegevuste mitmekesistamine	
Koolitus	

46. Kui suur on teie planeeritav projektitaotlus?

10 tuhat -20 tuhat krooni	
20 tuhat-50 tuhat krooni	
50 tuhat-100 tuhat krooni	
100 tuhat-250 tuhat krooni	
250 tuhat-500 tuhat krooni	
500 tuhat – 1 milj. krooni	

47. Millist abi vajate projektitoetuse taotlemisel

<i>Rohkem infot</i>	
<i>Koolitust</i>	
<i>Juriidilist konsultatsiooni</i>	
<i>Taotluse koostamise alast konsultatsiooni</i>	
<i>Ei vaja abi</i>	
<i>Muu</i>	

KOMMENTAARID

3.KÜSITLUSE TULEMUSED

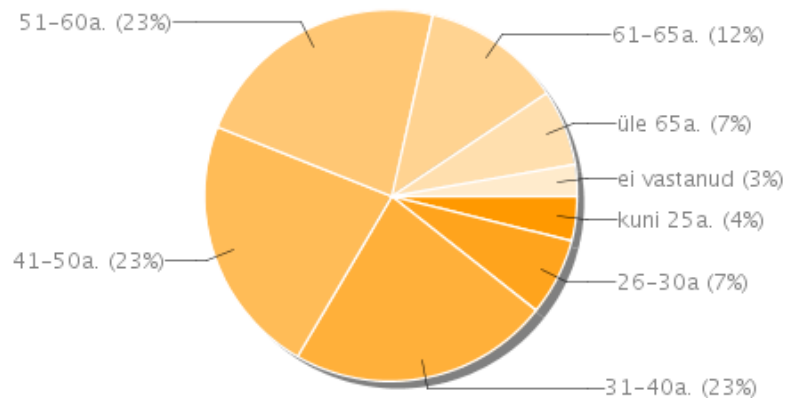
Vastanuid arvutis: saadetud 52, tagasi saadud 32 ehk 61%

Vastanuid paberil: saadetud 108, tagasi saadud 43 ehk 40%

Kokku saadeti välja 160 küsitluslehte, millest laekus tagasi 75 ehk 46,8%

ÜLDISED KÜSIMUSED

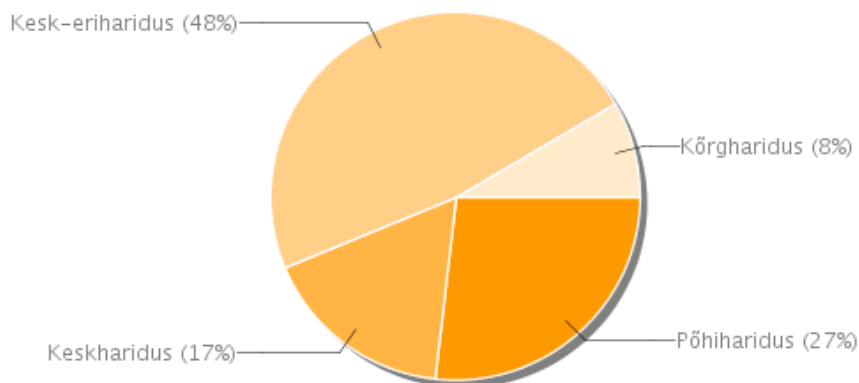
1. Vanus

Joonis 1. Hiiumaa kalurite vanusegrupid

Kõige noorem küsitlusele vastanu oli 23 aastane ja vanim 76 aastane kalur. Küsitlusele vastanud Hiiumaa kutseliste kalurite keskmiseks vanuseks kujunes 47,6 aastat. Kalurid jagunevad vanusegruppide vahel suhteliselt võrdselt, mõnevõrra vähem on noori (alla 30 aasta vanuseid) kalureid.

2. Haridustase

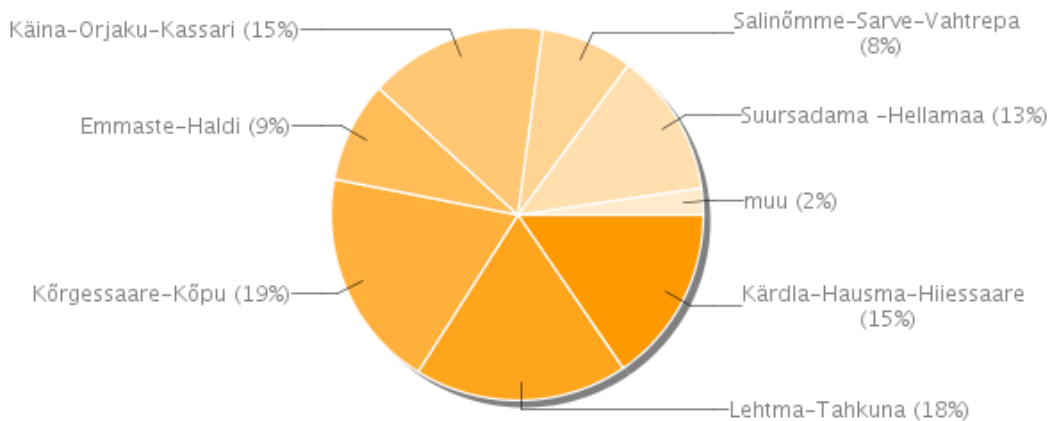

Joonis 2. Hiiumaa kutseliste kalurite haridustase

Suur osa Hiiumaa kalureid omab kas keskharidust või kes-eriharidust (kokku 65%).
 Helmesse uuringu põhjal oli kogu Eestis rannapüügiga tegelevate kalurite haridustase järgmine (Helmes, 2005):

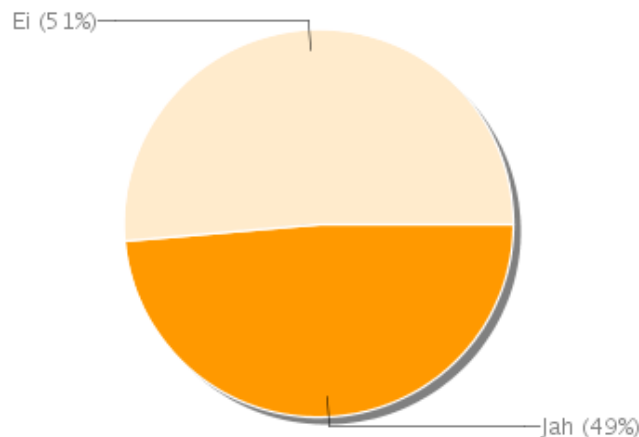
PÕHIHARIDUS	46%
KESKHARIDUS	48%
KÕRGHARIDUS	6%

3. Millise Hiiumaa piirkonna/piirkondade kaluriks ennast loete

Joonis 3. Millise Hiiumaa piirkonna/piirkondade kaluriks end loete

4. Kas omate kalapüügiialast haridust

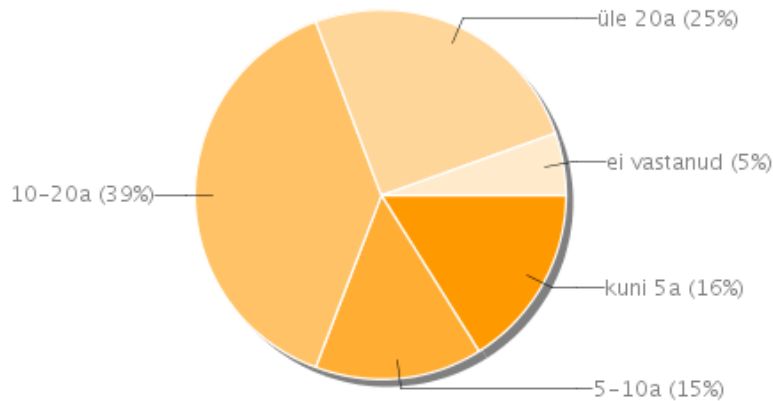
Joonis 4. Kas omate kalapüügiialast haridust

Kokku vastas küsimusele hariduse kohta 68 kalurit. 33 vastanut märkis küsitluslehele, et omab kalapüügiialast haridust. Enamikul juhtudel oli hariduseks märgitud Suuremõisa Tehnikumi ja Eesti Kalurite Liidu poolt korraldatav Rannakalur II kutsekvalifikatsiooni täiendõppekursus. Lisaks omab 8 vastanut ka muud merendus-/kalapüügiialast haridust (laevajuht, motorist, traalmeister, Tallinna merekool).

Ilmselt omavad siiski kõik vastanud Rannakalur II kutsekvalifikatsiooni, kuna ilma kursust läbimata ei ole kaluril õigust (alates 01.01.2008.a.) omada kutselise kaluri püügiluba. Samas oli ka

kalapüügialase hariduse EI vastuste hulgas näiteks märgitud “ei, olen omandanud ainult rannakaluri kutsetunnistuse”.

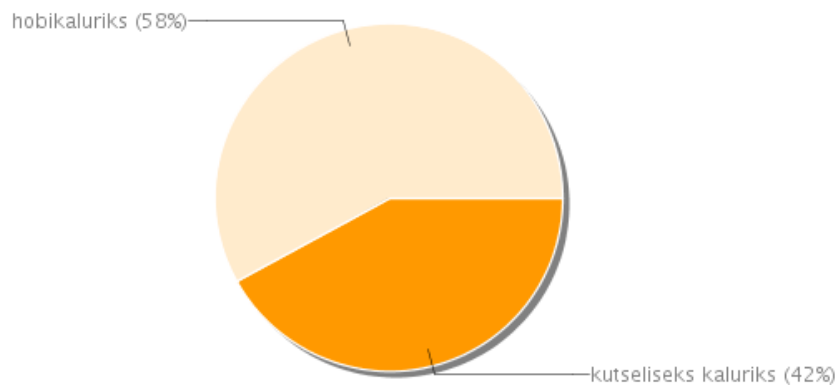
5. Kui kaua olete olnud kutseline kalur

Joonis 5. Hiiumaa kaurite kaluristaaz

Küsimusele kaua olete olnud kutseline kalus, märgiti väikseima kaluristaazina 1 aasta ja suurimana 60 aastat (2 vastanut). Peaaegu 65% vastanutest on kalapüügiga tegelenud vähemalt 10 aastat. Küsitlusele vastanud Hiiumaa kutseliste kalurite keskmiseks kaluristaaziks kujunes 16,7 aastat.

6. Kas loete end pigem: a) kutseliseks kaluriks b) hobikaluriks

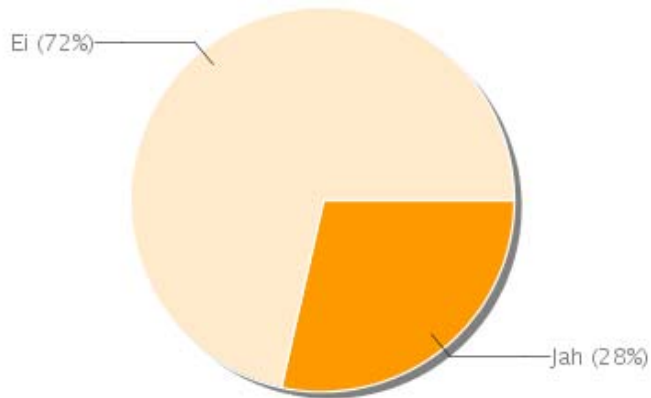

Joonis 6. Kas loete end kutseliseks- või hobikaluriks

Küsitlusest selgub, et suhteliselt palju kalureid loeb ennast kutselisteks kaluriteks, kuigi enamikul vastanutest moodustab kalapüügist saadav tulu alla 10% kogu sissetulekust. Enamus ennast kutselise kalurina määratlenutest on kalapüügiga tegelenud vähemalt 15 aastat.

ETTEVÕTLUS

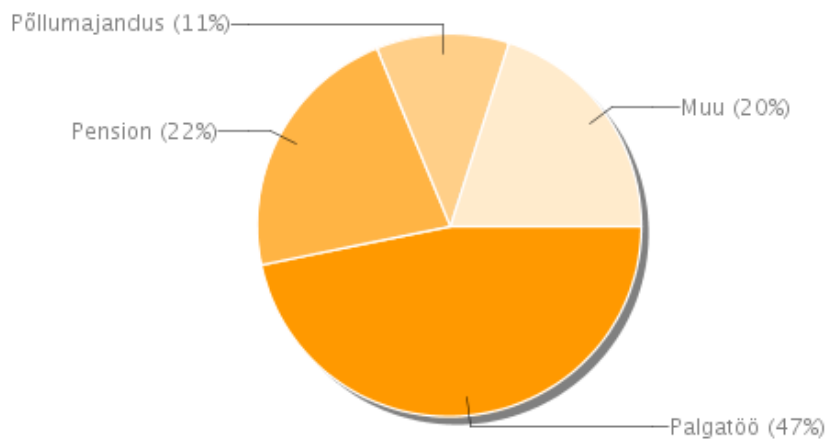
8. Kas kalandus on teie põhiline tegevusala

Joonis 7. Kas kalandus on teie põhiline tegevusala

Kalandust pidasid oma põhiliseks tegevusalaks vaid 28% küsitlusele vastanud kutselistest kaluritest.

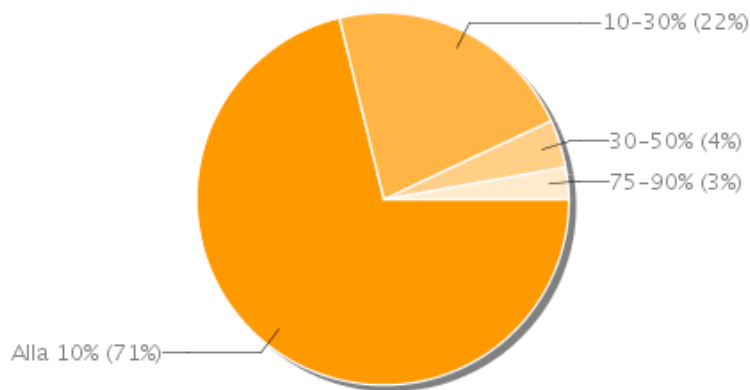
9. Millised on teie peamised sissetulekuallikad kalapüügi kõrval

Joonis 8. Peamised sissetulekuallikad kalapüügi kõrval

Kalurite peamiseks sissetulekuallikaks kalapüügi kõrval nimetati vastustes palgatööd ja pensioni. 20% vastanutest saab muid tulusid (peamiselt ettevõtlus) ja 11% tulu põllumajandusest.

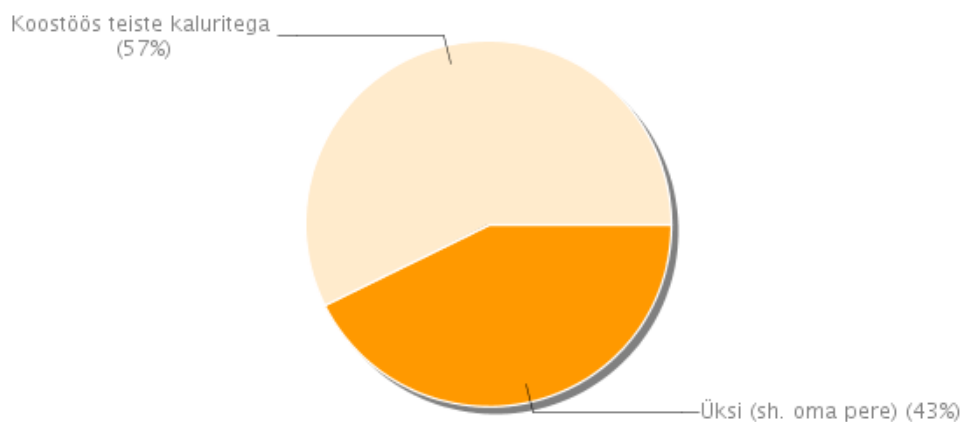
10. Kui suure osa teie sissetulekust moodustab kalapüügist saadav tulu

Joonis 9. Kalapüügist saadav tulu

Küsitluse põhjal selgus, et rannakalur ennast ainult kalapüügiga ära ei elata. Enamiku kalurite sissetulekud on väga väikesed ja ainult kahe kaluri kalapüügist saadav tulu moodustab 75-90% tema kogusissetulekust. Kolmel kaluril oli tulu kalapüügist 30-50% kogusissetulekust.

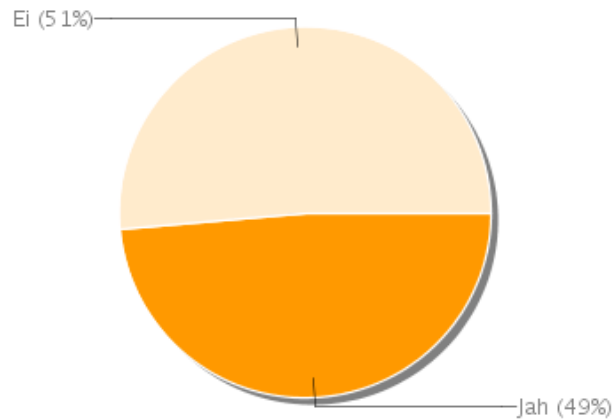
11. Kas tegutsete: a) üksi(sh. oma pere) b) koostöös teiste kaluritega

Joonis 10. Kas tegutsete üksi või koostöös teiste kaluritega

Küsimusele, et kas tegutsete üksi või koos teiste kaluritega märgiti mitmetes vastustes, et tegutsetakse nii üksi, kui ka koostöös teiste kaluritega (seda küll hooajaliselt).

12. Kas kuulute mõnda kalandusega või ettevõtlusega seotud liitu või organisatsiooni

Joonis 11. Kas kuulute mõnda kalandusega või ettevõtlusega seotud liitu või organisatsiooni

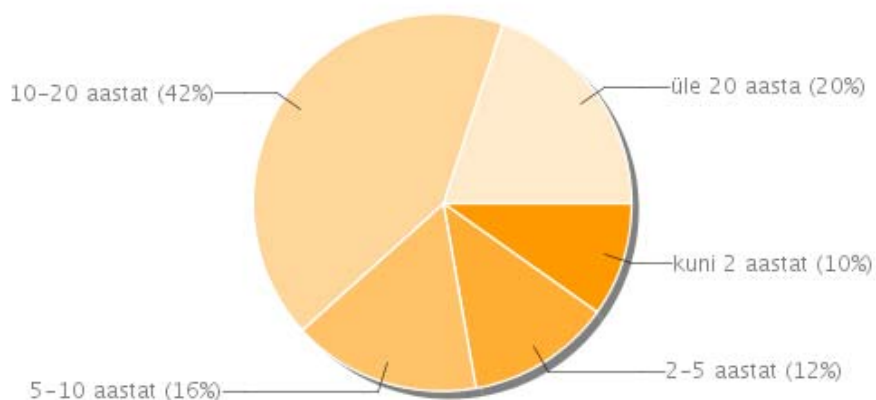
Küsimusele kalanduse või ettevõtlusega seotud liitu või organisatsiooni kuuluvuse kohta märgiti kõige enam (20 korral) ära MTÜ Hiiukala. Järgnesid Hiiumaa Kutseliste Kalurite Ühing (15 korral). Veel nimetati MTÜ Ahven, MTÜ Hiiumaa Kalastajate Klubi, AS Hiiumaa Mereagentuur, KTÜ Kakri ja Talupidajate Liit – kõiki 1 kord.

PAADID JA SADAMAD

13. Mitu kalalaevaregistris olevat kalapaati/-laeva teie kasutuses praegu on

Kaluri valduses olevate kalapaatide/-laevade hulga ja pikkuse kohta selgus, et küsitlusele vastanud kalurite kasutuses on 80 kalapaati/-laeva. Neist 45 on pikkusega alla 4,5 meetri, 29 pikkusega 4,5 – 9 meetrit ja 6 paati/laeva on pikkusega üle 9 meetri.

14. Kalurite kasutuses olevate paatide/aluste vanus

Joonis 12. Kalurite kasutuses olevate paatide/aluste vanus

Kõige rohkem on kalurite kasutuses paate/aluseid mille vanus on rohkem kui 10 aastat. Suures osas olid vanemad just paadid/laevad pikkusega üle 4,5-9 meetrit ja pikkusega üle 9 meetri.

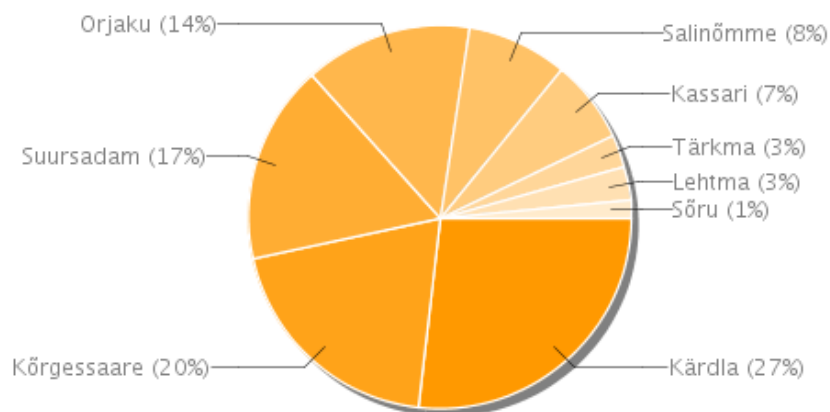
15. Peamised sadamad ja lossimiskohad kust teostate püüki:

Peamise/peamiste sadamatena, kust teostatakse püüki, nimetati Kärdat 15 korral (9,6%), Orjakut 10 korral (6,9%), Suursadamat 9 korral (6,2%), Kõrgessaaret 8 korral (5,5%), Haldit ja Lehtmat mõlemaid 7 korral (4,8%), Kalestet ja Hiessaaret mõlemaid 6 korral (4,1%), Mudastet, Salinõmmet, Luidja ja Kalanat kõiki 5 korral (3,4%), Puulaidu, Sõrut, Värssot, Kassarit, Paopet ja Kõput kõiki 4 korral (2,7%).

Lisaks margiti ära Mangu, Tähvanina, Lõimastu, Tahkuna lossimiskohti kõiki 3 korral; Sarve, Taguküla, Tärkma, Palli, Sääre, Kootssaare, Hirmuste, Männiku, Kukka, Tõrvanina sadamat/lossimiskohta kõiki 2 korral ja Vahtrepa, Suureranna, Soonlepa, Kauste, Suurepsi, Mägipe sadamaid/lossimiskohti kõiki ühel korral.

Kokku märgiti ära 40 erinevat sadamat/lossimiskohta.

16. Kus teie piirkonna sadamas/sadamates peaks asuma ühishuvides rajatud kala säilitusruumid/jäämasin/külmkamber/mõrra- ja võrgukuurid

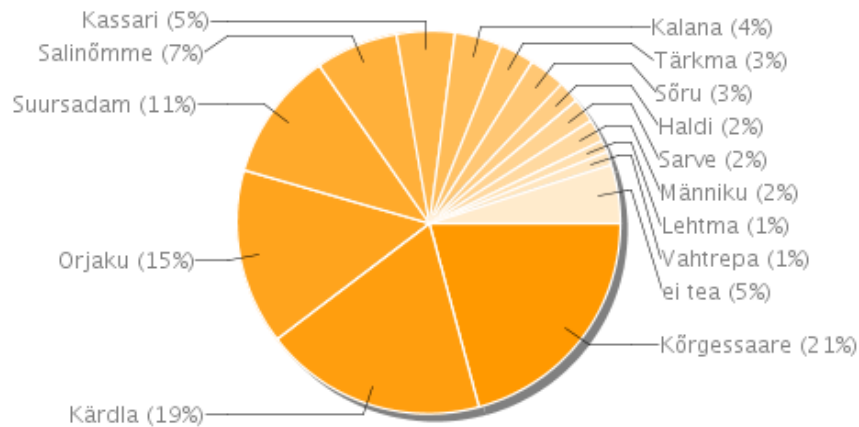

Joonis 13. Kus teie piirkonna sadamas/sadamates peaks asuma ühishuvides rajatud kala säilitusruumid/jäämasin/külmkamber/mõrra- ja võrgukuurid

Küsimusele, et kus Teie piirkonna sadamas peaks asuma ühishuvides rajatud kala säilitusruumid/jäämasin/külmkamber/mõrra- ja võrgukuurid jne arvati kahel juhul, et ühishuvides rajatud kala säilitusruume ja jäämasinat polegi vaja, kuna kala on meres vähe. Lisaks oli arvamus, et jäämasin/säilitusruum peaks endal olema, sest kala ja jää vedu ei tasu püüki ära. Mainiti ka, et säilitusruum, jäämasin, jms. peaks olema aga puudub vastav sadam (Kärdat).

Arvuliselt nimetati kõige enam Kärdat (19 korral), Kõrgessaaret (14 korral), Suursadamat (12 korral) ja Orjakut (10 korral).

17. Milliste Hiiumaa kalasadamate eelisarendamist toetuste abil peate vajalikuks (kaide remont, süvendamine, kala säilitustingimuste loomine, jne.)

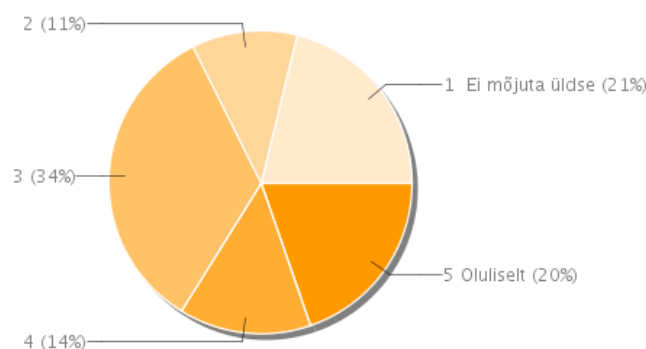

Joonis 14. Milliste Hiiumaa kalasadamate eelisarendamist toetuste abil peate vajalikuks

Küsimusele eelisarendamist vajava sadama kohta ei osatud mitmel korral konkreetset sadamat välja tuua (ei tea, ei oska öelda, kõik peamised sadamad). Oli ka arvamus, et piisaks ühest sadamast kus oleksid tingimused kala säilitamiseks. Üks vastanu kirjutas, et ei looda midagi, kuna siia (?) kanti nagunii midagi ei tehta.

Sadamad, mida oleks vaja eelisarendada, märgiti ära Kõrgessaare 21 korral, Kärdla 19 korral, Suursadam 11 korral, Orjaku 10 korral, Salinõmme 7 korral, Kassari 5 korral, Kalana 4 korral, Sõru, ja Tärkma mõlemad 3 korral, Haldi, Sarve, Lehtma ja Männiku sadam Orjakus kõik 2 korral ja Vahtrepa 1 korral. Samuti kirjutati mitmel korral, et koostöö on vajalik kõigi praegu kasutatavate sadamate arendamisel.

18. Kuivõrd paraneksid teie püügivõimalused kui sadam/lautrikoht mida kasutate oleks korras

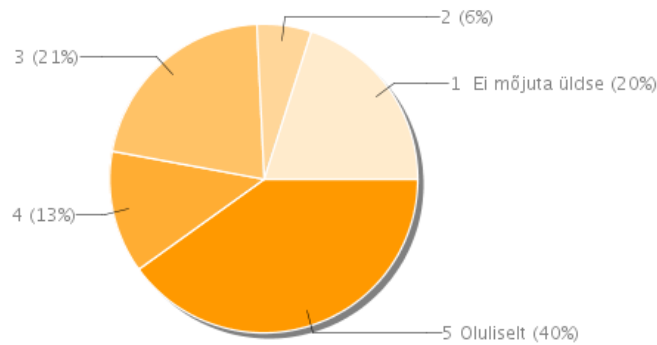

Joonis 15. Kuivõrd paraneksid teie püügivõimalused kui sadam/lautrikoht, mida kasutate oleks korras?

5 Oluliselt
4
3
2
1 Ei mõjuta üldse

Vastanud leidsid, et sadamate ja lautrikohtade korrasolek mõjutab kalurite püügivõimalusi vähem kui see, et sadamas oleksid esmased tingimused kala maaletoomiseks ja säilitamiseks.

19. Kuivõrd paraneksid teie püügivõimalused kui teie püügipiirkonna sadamas oleksid esmased tingimused kala maaletoomiseks ja lühiajaliseks säilitamiseks enne turustamist

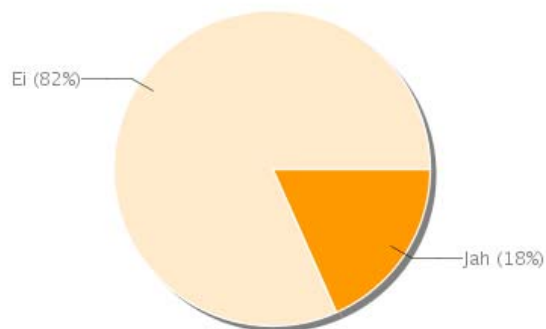

Joonis 16. Kuivõrd paraneksid teie püügivõimalused kui teie püügipiirkonna sadamas oleksid esmased tingimused kala maaletoomiseks ja lühiajaliseks säilitamiseks enne turustamist

5 Oluliselt 4 3 2 1
Ei mõjuta üldse

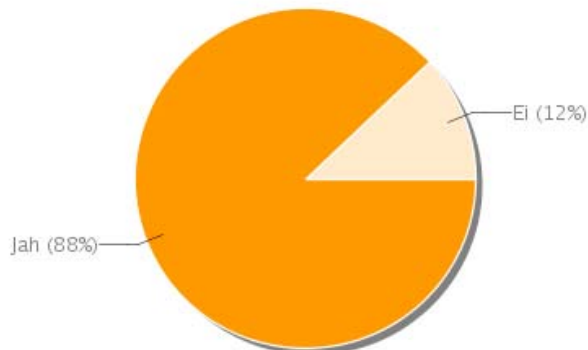
Esmaseid tingimusi kala maaletoomiseks ja lühiajaliseks säilitamiseks enne turustamist peeti küllaltki oluliseks (53% vastustest). Samas ei mõjuta jää ja säilitustingimuste olemasolu nõ. hobikalureid, kes püüavad kala oma tarbeks.

20. Kas te maksate sadama kasutamise eest?

Joonis 17. Kas maksate sadama kasutamise eest?

21. Kas teie arvates oleks vaja teha koostööd kalurite vahel sadama/sadamate arendamisel. (mis sadama?)

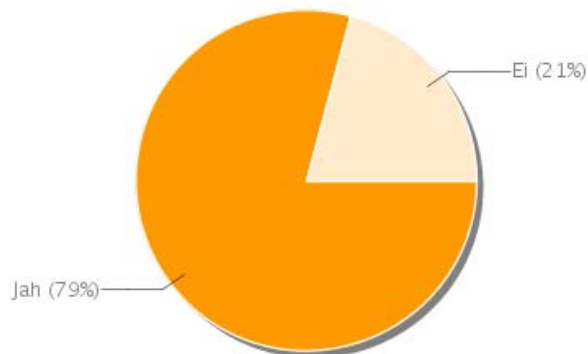
Joonis 18. Kas teie arvates oleks vaja teha koostööd kalurite vahel sadama/sadamate arendamisel

Sadamad, mille arendamisel oleks vaja teha koostööd kalurite vahel, märgiti ära Kärkla 7 korral, Kõrgessaare 6 korral, Suursadam ja Orjaku mõlemad 5 korral, Kassari 4 korral, Salinõmme 2 korral, Värso, Sõru, Tärkma ja Suureranna kõik 1 korral. Samuti kirjutati mitmel korral, et koostöö on vajalik kõigi praegu kasutatavate sadamate arendamisel.

Valik arvamusi (muutmata kujul):

- kindlasti oleks mõistlik arendajal pidada nõu kaluritega ning välja selgitada parimad lahendused, mis sobiksid mõlemale poolele;
- koostööd teeme juba niigi. Ilma külakogukonna koostöötä oleks Tärkma paadilautri kasutamine võimatu (kanali süvendamine);
- kõik Hiiumaa kalurid peavad sadamate arendamisel koostööd tegema!!!;
- võiks küll, kuid see saab väga raske olema;
- jah, kui oleks kala ja sellest sissetulek
- ei oska arvata sellest midagi.

22. Kas oleksite ise valmis osalema ühistegevuses MTÜ kaudu teile vajaliku sadama arendamisel?

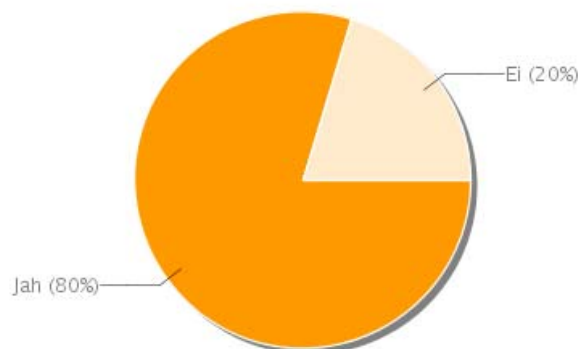

Joonis 19. Kas oleksite ise valmis osalema ühistegevuses MTÜ kaudu teile vajaliku sadama arendamisel?

Küsitluse põhjal on suur enamus (79%) kalureid valmis ka ise osalema ühistegevuses MTÜ kaudu endale vajaliku sadama arendamisel. Lisaks märgiti mitmel korral, et koostööd juba ka tehakse (MTÜ Ahven, Tärkma paadilauter).

Peaaegu sama suur protsent (80%) kalureid on valmis korras sadama teenuste eest rohkem maksma.

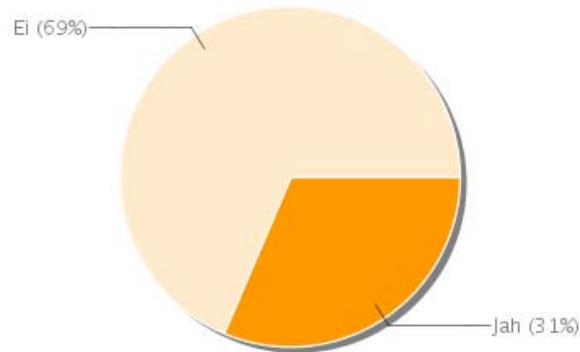
23. Kas oleksite nõus korras sadama teenuste kasutamise eest rohkem maksma?

Joonis 20. Kas oleksite nõus korras sadama teenuste kasutamise eest rohkem maksma?

TÖÖTLEMINE JA TURUSTAMINE

24. Kas teil on olemas piisavad kala säilitamise võimalused? Kui ei, siis mis puudub?

Joonis 21. Kas teil on olemas piisavad kala säilitamise võimalused?

Küsimusele piisavate kala säilitamise võimaluste kohta oli JAH vastanute seas olid küsitluse põhjal suures enamuses need kalurid, kes püüavad kala vaid oma tarbeks.

Valik vastuseid (muutmata kujul):

- jah, sest meri on tühi ja kala saab nii vähe, et mahub 2 kaussi ja külmkappi
- kala säilitamise võimalused on kehvad - puuduvad vastavad ruumid ja vahendid

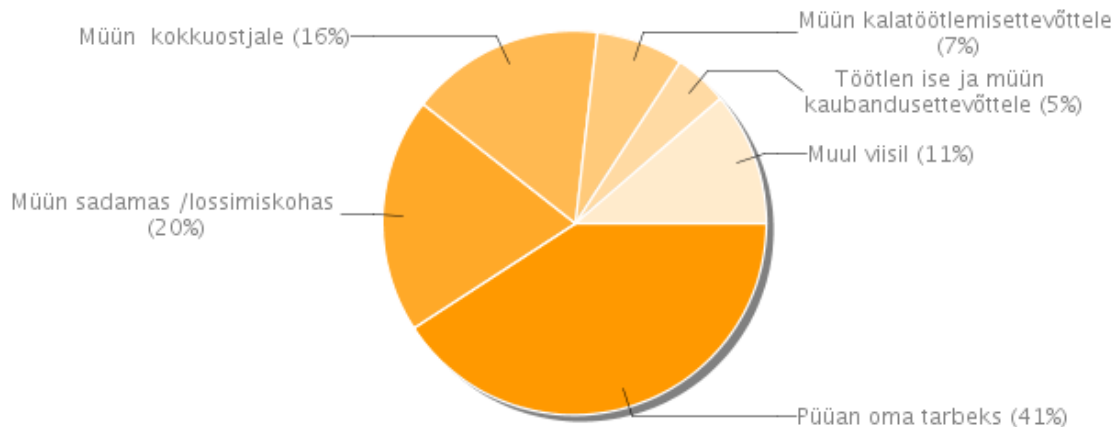
EI vastuse korral märgiti probleemideks säilitusvõimaluste puudumine (jahutuskamber, külmhoone, külmutus, jne.) või jäämasina (jää) puudumine.

Valik vastuseid (muutmata kujul):

- sobiva logistilise asukohaga jahutusruum ja jää saamise võimalus
- puudub nõuetekohane säilituskoht, jahutusseadmed
- KÕIK ON PUUDU!

Ühel korral arvati, et säilitustingimused küll puuduvad, kuid nende järgi pole ka vajadust.

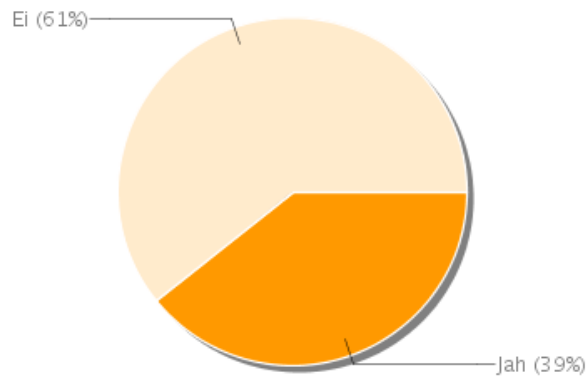
25. Kuhu realiseerite oma püütud kala?

Joonis 22. Kuhu realiseerite oma püütud kala

Küsimisel püütud kala realiseerimiskoha kohta selgus, et enamasti püütakse kala kas oma tarbeks või müüakse kala otse sadamas või lossimiskohas. Lisaks müümine otse püsiklientidele/naabritele (enamik vastuseid “muul viisil”). Suhteliselt vähe realiseeritakse kala kokkuostjatele ja tööstustele – seda nii Hiiumaa eraldatuse, kui ka kokkuostjate vähesuse tõttu saarel. Samuti ei tegeleta ise kala töötlemisega (vaid mõni üksik tegeleb kala kuivatamise/vinnutamise ja suitsutamisega).

26. Kas Teil on probleeme püütud kala realiseerimisega (kuidas olukorda parandada)

Joonis 23. Kas Teil on probleeme püütud kala realiseerimisega

Püütud kala realiseerimisprobleemid ja olukorra parandamise võimalused.

Valik EI vastuseid (muutmata kujul):

- siiani ei
- ei ole probleeme, kuna püüan vähe
- kuna püüan oma tarbeks siis kõik ok
- praegu pole olnd, kala meres vähe
- püügikoormus praegu väike
- üldjuhul ei saa kala nii palju ja õunapuu alla kaevama ei pea.
- naabrid tutvavad saavad oma jao.

Paaril korral märgiti EI vastuse all siiski ära hooajalised probleemid lestaga:

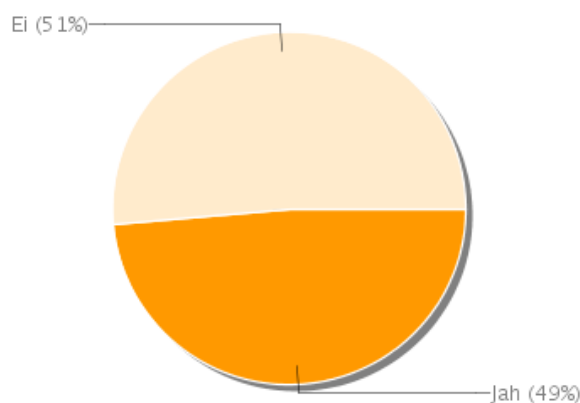
- lesta pole suvel kuhugi panna, turustusvõimalused puuduvad;
- vahel harva lestaga

JAH vastuse korral ehk kui on probleeme kala realiseerimisega (enamasti hooajalised probleemid) nähti vajadust säilitustingimuste järelle (10 vastust). Lisaks märgiti ära müügikohtade vähesus, kokkuostu ja tööstuse puudumine ja madalamad hinnad võrreldes mandri ja Saaremaaga. Kalaliikidest mainiti korduvalt ära probleeme lestaga.

Valik JAH vastuseid (muutmata kujul):

- Aeg-ajalt, püügi kõrgajal, kui Hiiumaa kohalik nõudlus on rahuldatud. Võimalik lahendus: kala külmutamine või jahutamine ja turustamine mandrile, eeldab kalurite omavahelist koostööd
- Hiiumaal praktiliselt puudub kokkuost
- olukorra parandamiseks oleks vaja kala säilitamiseks ja kogumiseks vastavaid ruume ja tingimusi. Suuremaid kala koguseid ühiselt Hiiumaalt välja vedada
- suuremate koguste puhul. Kala müün põhiliselt Käinas. Suur abi oleks kalamüügi punktist, mis ei pea olema avatud pidevalt, vaid vastavalt kala olemasolule
- hinnad võrreldes mandri ja Saaremaaga madalad
- Suursadam võiks osta lesta jm kala kokku
- puudub organiseeritud kala kokkuost ja turustamine
- Käinas võiks müügikoht olla;
- probleemiks säilitamine, koostöö kalurite vahel
- kokkuostjate vähesus;
- puuduvad jahutamise-säilitamistingimused
- puudub müügikett

27. Kas oleksite nõus investeerima kala säilitamise ja töötlemise võimaluste parandamisse? Kui jah, siis kui palju?

Joonis 24. Kas oleksite nõus investeerima kala säilitamise ja töötlemise võimaluste parandamisse

51% kaluritest on ise nõus investeerima kala säilitamise ja töötlemise võimaluste parandamisse. Enamasti oldi nõus investeerima võimaluste piires summat nimetamata. Oli ka neid kes olid märkinud summa, mis oli keskmiselt 10 000 krooni (vahemikus 3000 kr. – 30 000 kr.).

Valik JAH vastuseid (muutmata kujul):

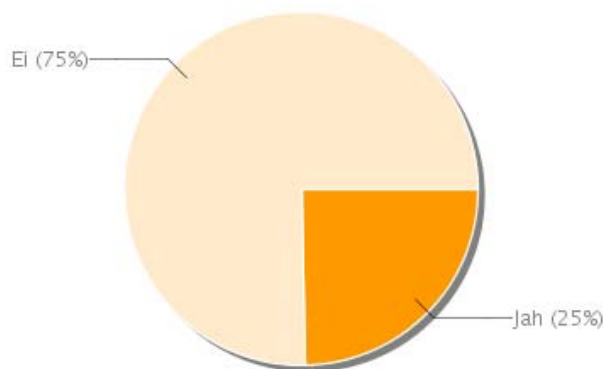
- oleksin küll. Investeerida tuleb nii palju, et oleks tagatud need võimalused
- jah sõltub kui palju suudan kala püüda
- jah, sest kui endal pole siis pole
- proportsionaalselt tuluga, st minimaalselt
- ei oska summat öelda
- oleneb majandussituatsioonist
- ja tegemist on puhtalt kättevõtmisega. Neid inimesi on palju kes oskaksid häid ja abikõlbulikke projekte kirjutada

Valik EI vastuseid (muutmata kujul):

- ei ole, kuna kogus mida mina püüan on nii väike
- ei ole sest euroopa rahasid jagatakse väga heldelt ja see on inimeste puhas laiskus et sellist projekti ei ole tehtud ja neid külmooneid ja sadamid kus sellised võimalused oleksid võiks Hiiumaal olla
- olen liiga vana
- pole momendil pappi
- see on omavalitsuste rida (ei ole nõus peale maksuma). Kui kalapüügist oleks võimalik kenasti ära elada siis ei oleks probleemi

Toetuste abil plaanib alustada oma püütud kala väiketöötlemist ja turustamist veerand küsiltusele vastanutest (17 kalurit).

28. Kas plaanite toetuste abil alustada oma püütud kala väiketöötlemist (säilitamine, rookimine, suitsutamine, kuivatamine) ja turustamist?

Joonis 25. Kas plaanite toetuste abil alustada oma püütud kala väiketöötlemist?

Toetuste abil plaanib alustada oma püütud kala väiketöötlemist ja turustamist veerand küsiltusele vastanutest (17 kalurit).

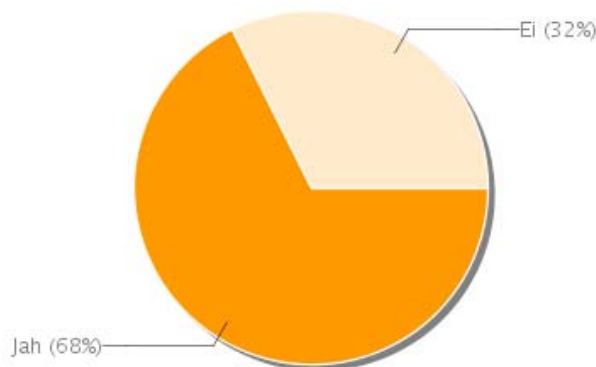
29. Millised on teie põhilised kalaliigid aasta väljapüügist kilogrammid

Hiiumaa kalapüük tonnides

Kalaliik	Ametlik statistika			Küsitluse põhjal
	1996	2000	2008	aastas kokku
Lest	35,0	65,9	52,5	49,0
Tuulehaug	31,4	23,1	19,8	43,2
Räim	448,5	20,4	7,6	13,5
Säinas	13,2	17,7	6,8	5,0
Särg	8,2	8,0	5,5	3,6
Ahven	60,4	4,3	2,4	2,7
Kiisk	4,3	3,4
Siig	0,5	2,7	2,1	1,8
Forell/Lõhe	0,4	3,3	2,2	1,7
Haug	4,9	2,9	1,8	1,6
Angerjas	1,2	2,5	0,4	0,5
Höbekoger	1,9	0,9
Muud kalad	3,6	2,8	0,9	0,5

Küsitluses esitatud andmete põhjal püütakse rannakalurite poolt kõige rohkem lesta, tuulehaugi ja räime. Enamiku kalaliike püügiandmed klappivad ka 2008.a. ametliku statistikaga. Erinevused esinevad vaid kalaliikide puhul mida püütakse kastmõrdade/mõrdadega koostöös teiste kaluritega ja seega võidi küsitluses kalakoguseid esitada ka topelt.

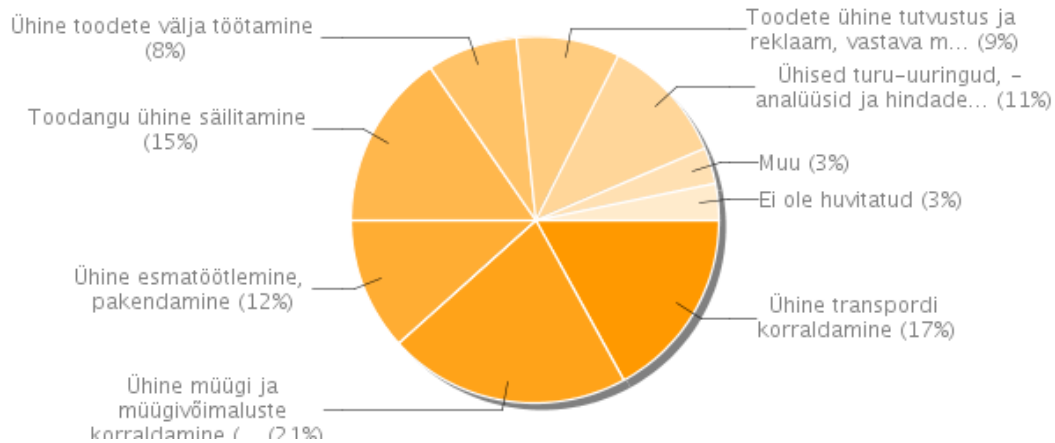
30. Kas olete huvitatud ühisturustusest?

Joonis 26. Kas olete huvitatud ühisturustusest?

Vastates ühisturustuse kohta peeti üldiselt ühisturustust vajalikuks. Lisaks kirjutati ühisturustuse kohta, et oleks vajalik, kui meres oleks rohkem kala. Samuti öeldi, et oleneb hindadest ja kuludest.

31. Kui jah, siis millisest ühisturustuse osast olete huvitatud?

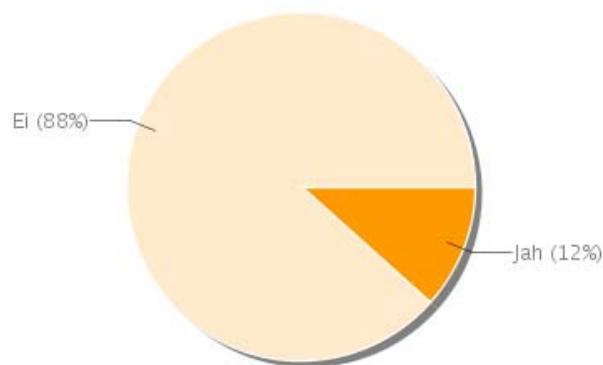

Joonis 27. Millisest ühisturustuse osast olete huvitatud?

Kõige enam oldi ühisturustuse osas huvitatud ühisest müügivõimaluste otsimisest, transpordist ja säilitamisest. Mitmed vastanud, kes muidu ühisturustust ei vajanud, tundsid huvi turu-uuringute ja hinnainfo vastu.

TURISM JA TEGEVUSTE MITMEKESISTAMINE

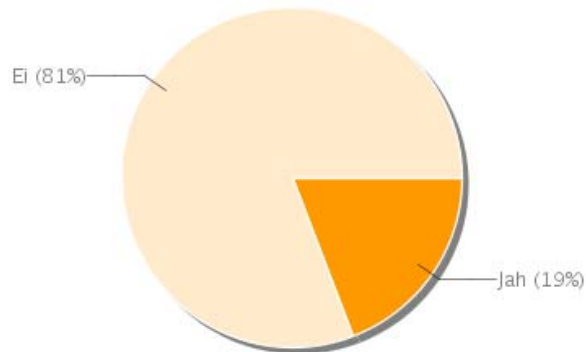
32. Kas tegelete majutuse või mõne muu turismiteenuse pakkumisega? Kui jah, siis palun nimetage?

Joonis 27. Kas tegelete majutuse või mõne muu turismiteenuse pakkumisega?

Küsitluse põhjal selgus, et Hiiumaa kalurid turismiga enamasti ei tegele. Turismiteenuste pakkumisega tegeleb vaid 8 kalurit. Turismiteenustena, millega tegeletakse olid ära mainitud: paadisõit (lõbusõit, transport laidudele, lustisõidud merel) 3 korral, majutus ja kalaturism 2 korral, turismitalu ja toitlustus 1 korral.

33. Kas olete huvitatud (täiendavate) turismiteenuste pakkumisest? Palun põhjendage, nimetage

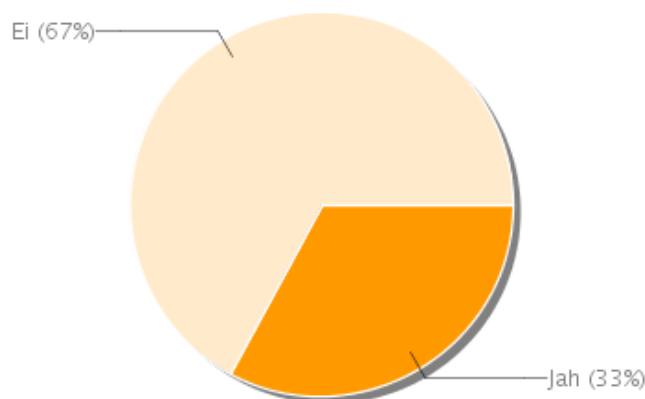
Joonis 27. Kas olete huvitatud (täiendavate) turismiteenuste pakkumisest?

Huvi täiendavate turismiteenuste pakkumise vastu tundis kokku 14 küsitlusele vastanud kalurit. Enamasti tunti huvi kalaturismi ja majutusteenuste pakkumise vastu.

Valik JAH vastuseid (muutmata kujul):

- jah, üldile kalaturism on võtmas hoogu kogu maailmas ja selle arendamine oleks lihtne ning ei vaja suuri vahendeid
- kalarestoran või midagi sinna poole. Kuna turismihooaeg kestab meil ca 3 kuud, siis tuleks eelpoolset ja selle rentaablust arutada, kas pidada restorani aasta ringselt või oleks see hooajaline. Igal juhul tundub, et selline asutus võiks olla
- majutus, on olemas koht kus seda teha
- jah, usun et piirkonnas on veel arenguruumi;
- niinimetatud kalaturismis ja üldse Väinamere saarte turismist olen väga huvitatud. Tegelen jõudsalt mõlema seadusandluse ja turuuringuga

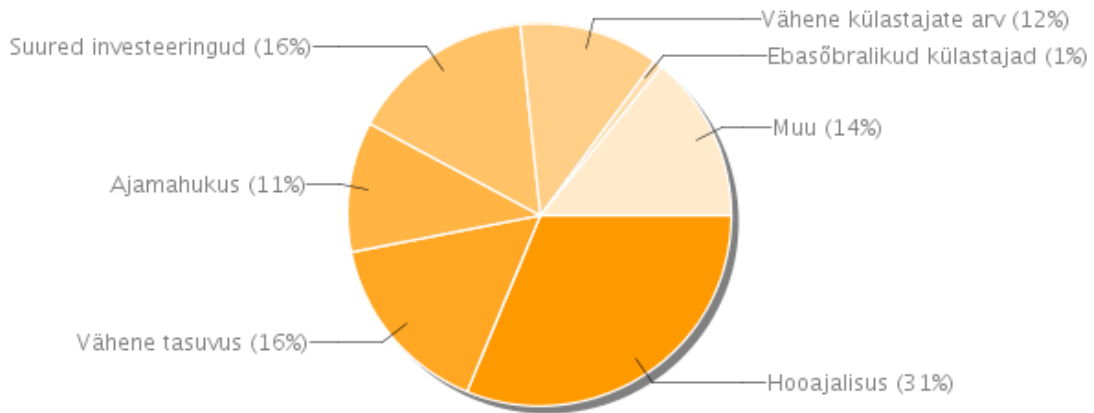
34. Kas plaanite kalaturismi arendamist?

Joonis 28. Kas plaanite kalaturismi arendamist

33% Hiiumaa kaluritest plaanib kalaturismi arendamist. Lisaks kirjutati mitmel korral et kalaturismil nähakse perspektiivi.

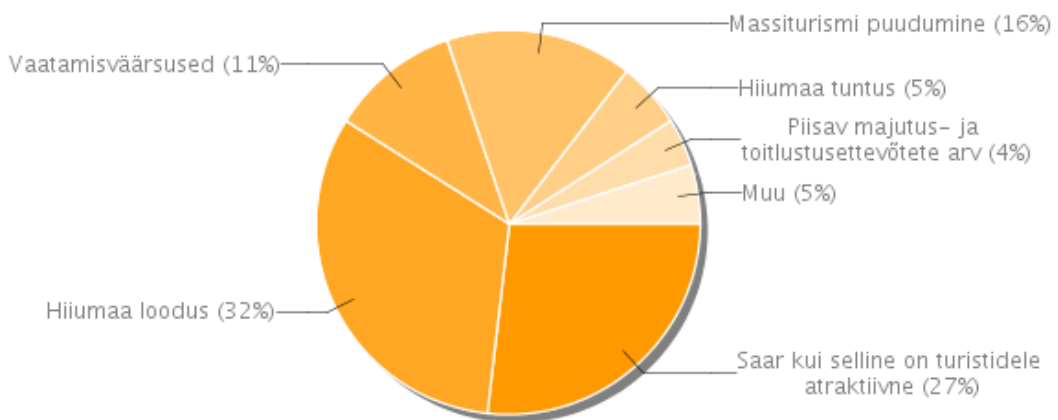
35. Mis on põhilisteks probleemideks turismi arendamisel?

Joonis 29. Mis on põhilisteks probleemideks turismi arendamisel

Põhilise probleemina nähti turismi arendamisel hooajalisust, vähest tasuvust ning suuri investeeringuid. Ühe korra nimetati probleemina ka kala puudumist.

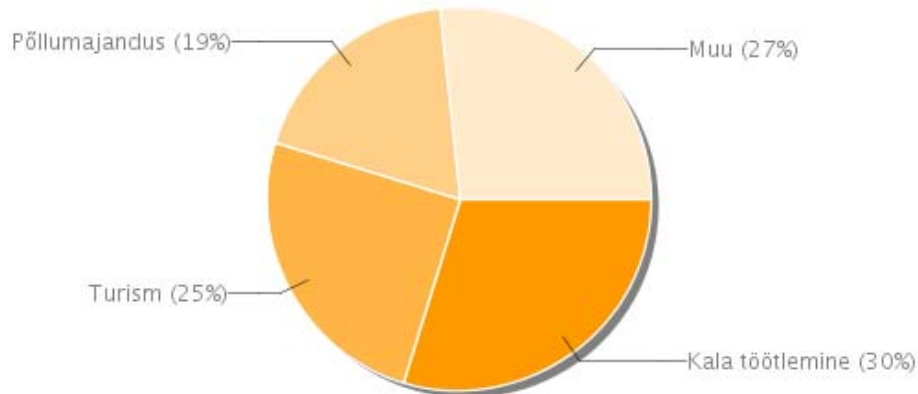
36. Mis teie arvates on Hiiumaa eeliseks turismi arendamisel?

Joonis 30. Mis teie arvates on Hiiumaa eeliseks turismi arendamisel

Suurimateks eelisteks Hiiumaal turismi arendamisel pidasid kalurid Hiiumaa loodust ja saart, kui sellist, mis on turistidele atraktiivne ning massiturismi puudumist saarel. Paar korda nimetati eelisena ka Hiiumaa kala!

37. Milline majandustegevus kalapüügi kõrval pakuks Teile kõige rohkem huvi?

Joonis 31. Milline majandustegevus kalapüügi kõrval pakuks teile kõige rohkem huvi

Vastajatele anti valik erinevatest majandustegevuse valdkondadest ja küsiti rohkem huvi pakkuvat valdkonda paludes seda ka selgitada.

Valik vastuseid (muutmata kujul):

KALA TÖÖTLEMINE

- see oleks justkui loogiline asjade käik, kui ise püüad kala, omades toorainet ning arenedes laiendada haaret
- kala suitsutamine ja realiseerimine otse turistidele
- kui palju kala, siis töötlemine, kuna realiseerimine puudub
- on olemas nõudlus kalatoodetele
- lisandväärtuse loomine
- pakub huvi
- terve eluaja jooksul kalaga tegelenud.

TURISM

- kalaturismi arendamine et turistid näeks kuidas vanasti rannapüük toimis
- turism-kalaturism sobib kokku kalapüügiga.
- ilma turisti rahata on raske akkama saada
- kalarestoran, kalalaat/festival
- Emmaste piirkonnas ei ole piisavalt turismile suunatud ettevõtteid

PÕLLUMAJANDUS

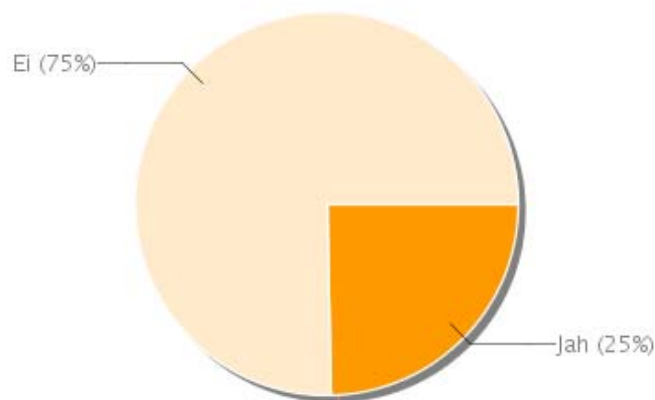
- lambakasvatus. Korras saaks hoida rannad ja roostikud
- abiks ikka ja loomad hoiavad maakera korras
- põllumajandus - kalale on kõrvust ka vaja, kaua sa paljast kala sööd
- talumaad tahavad hooldamist
- kartuli kasvatamine
- olen sellesse juba investeerinud
- pean 20 aastat lambaid

MUU

- talul on palju metsa - siit metsa üles töötamine ja paadiehitus
- kalavõrkude valmistamine, internetikaubandus, kalapood/turg
- metsamajandus - kuna oman metsa, siis ka sellega tegelen. Turism vajab investeringuid kuid hetkel puudub huvi sellega tegelemiseks
- kalapüüniste valmistamine
- natust saab ka rasket rauda näpit(raudatöö, keevitamine, treimine) ja sellega lisaraha. Seda teen põhiliselt talvel
- mesindus
- puupaatide asemel plastik 6,5m ja 8,5m paatide tootmine
- vanad kalalaevad on omadega läbi
- hüljeste ja kormoranide hävitamine

KOOLITUS JA PROJEKTID

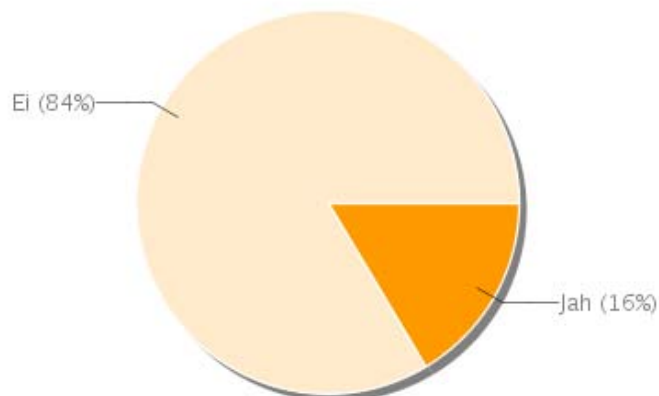
38. Kas vajate täiendkoolitust oma erialal? Kui jah, siis täpsustage millist

Joonis 32. Kas vajate täiendkoolitust oma erialal

Täiendkoolitust oma erialal soovis veerand küsitlusele vastanutest (16 kalurit). Koolitustena sooviti järgnevat teemasid: kala töötlemine, turundus, juhtimine, lambakasvatusega seotud toodete valmistamine, sadamaga seotud küsimused, uute (kala)püüniste ja nende materjalidega seotud, mõrrapüük, uute püüniste alast, kalaluure, paadiehitus ja kalavarude taastootmine.

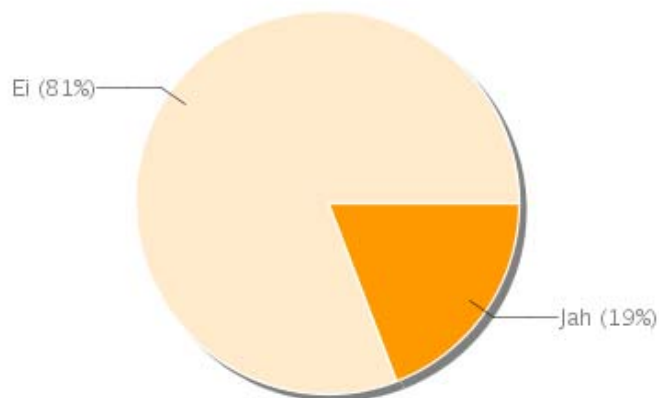
39. Kas vajate koolitust mõnel muul erialal? Kui jah, siis täpsustage millisel.

Joonis 32. Kas vajate koolitust mõnel muul erialal

Koolitust mõnel muul erialal soovis 16% vastanutest (10 kalurit). Koolitustena sooviti: MTÜ moodustamine, raamatupidamine, projektide kirjutamine, ettevõtlus, arvutikoolitus, turism, kalatoitude valmistamine, paadiehitus, uue tehnika tundmaõppimine, juhtimine, kormorani arvukuse piiramine.

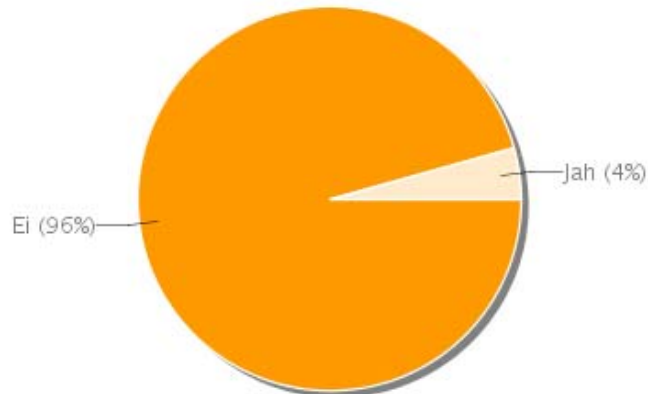
40. Kas olete viimase kolme aasta jooksul taotlenud mingisuguseid toetusi (kui jah siis milliseid)

Joonis 33. Kas olete viimase kolme aasta jooksul taotlenud mingisuguseid toetusi

Küsimusele, et kas olete viimase kolme aasta jooksul taotlenud mingisuguseid toetusi selgus, et toetusi oli taotelnud 14 küsitlusele vastanut (19%). Toetustena nimetati PRIA põllumajandustaotluseid 7 korral, PRIA pindalatoetust, PRIA meedet 3.2, hülgekahjustused püünistele (2 korral) ja paadiehitust. Kalanduse riiklikest toetustest nimetati 2006.a kalandustoodete tootjale mootorikütuse aktsiisimäära tõusu kompenseerimist.

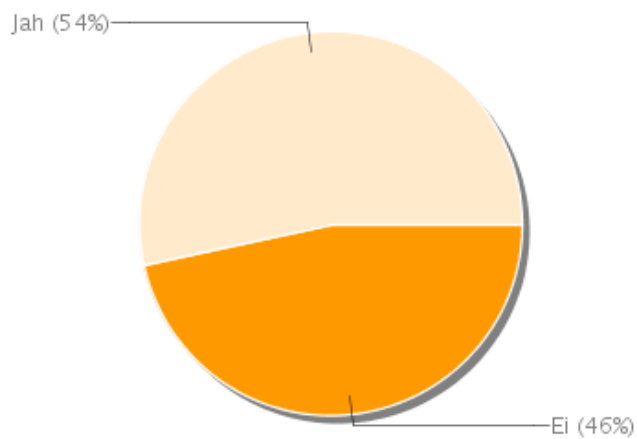
41. Kas omate projektide kirjutamise/läbiviimise kogemust?

Joonis 34. Kas omate projektide kirjutamise/läbiviimise kogemust

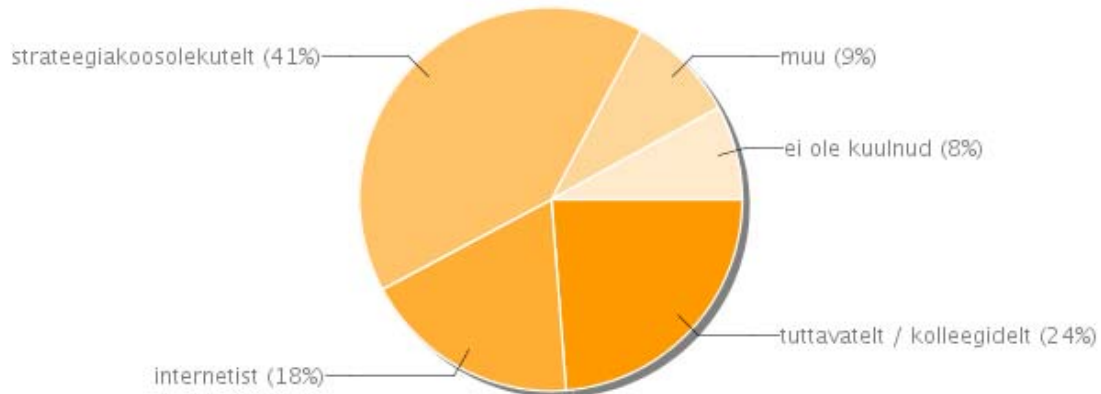
Projektide kirjutamise/läbiviimise kogemuse kohta vastanud 71 kalurist omab vaid 3 rannakalurit projektide kirjutamise kogemust.

42. Kas olete teadlik 4.1 meetme (nn Kala-Leader) rahastusvõimalustest?

Joonis 35. Kas olete teadlik 4.1 meetme (nn Kala-Leader) rahastusvõimalustest

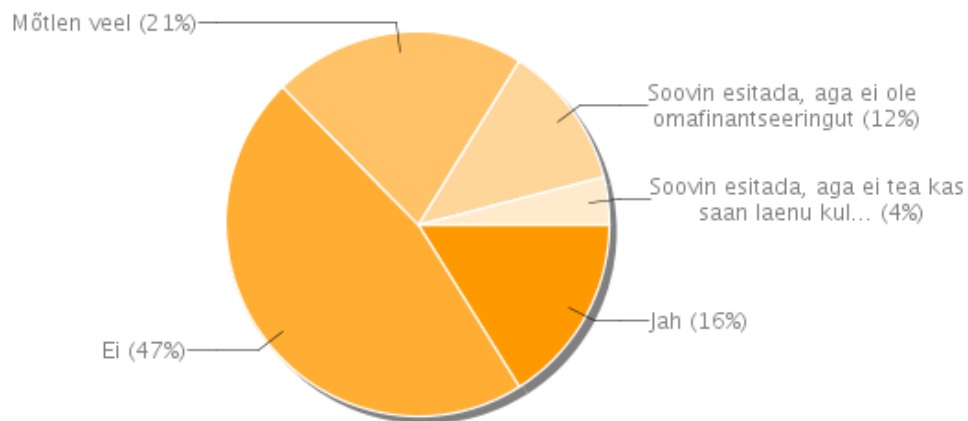
43. Kui jah, siis kust saite infot selle (Kala-Leader) kohta?

Joonis 36. Kust saite infot 4.1 meetme (nn Kala-Leader) kohta

Meetme 4.1 rahastamisvõimalustest olid teadlikud üle poole (54%) vastanud kaluritest. Infot selle kohta olid nad kuulnud kas strateegiakoosolekutelt, tuttavatelt/kolleegidelt või internetist.

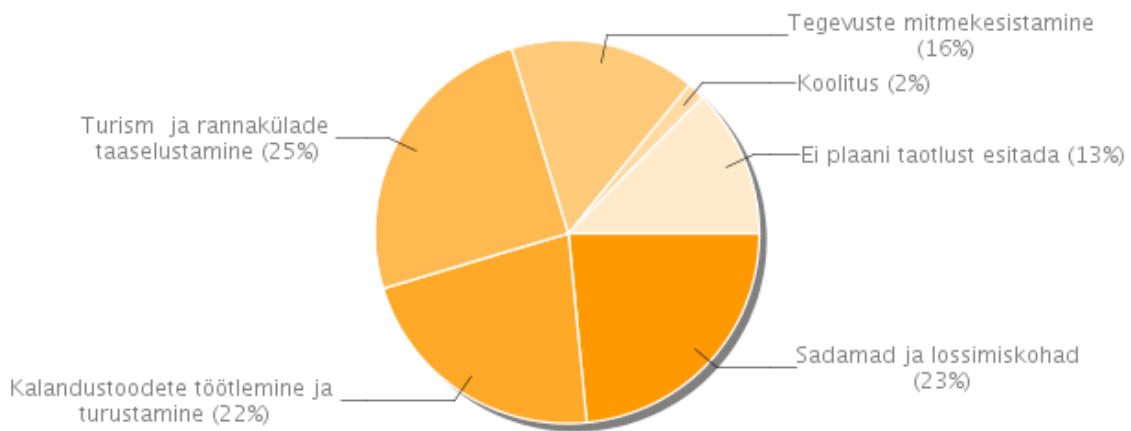
44. Kas kavatsete esitada taotluse projektitoetusele?

Joonis 37. Kas kavatsete esitada taotluse projektitoetusele

Kindel soov toetusi taotelda on küsitluse alusel 12 (16%) kaluril. 16 (21%) kalurit veel mõtleb ja 12 (16%) soovib taotlust esitada, aga ei tea kas saab kulude katteks laenu või kas leiab võimaluse omafinantseeringuks.

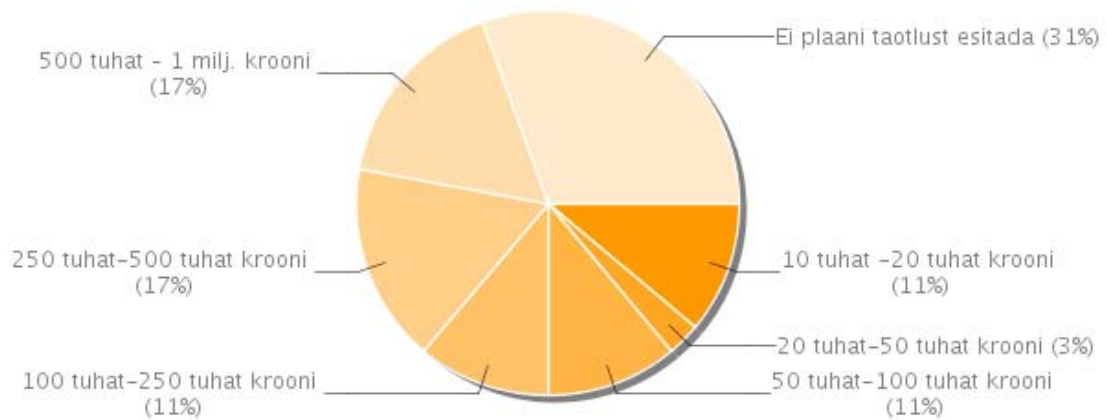
45. Kui jah, siis millisesse tegevussuunda plaanite taotluse esitada? Vajadusel märkida mitu varianti

Joonis 38. Millisesse tegevussuunda plaanite taotluse esitada

Kõige enam plaanitakse taotlusi esitada turismi ja rannakülade taaselustamise valdkonnas (16 vastust). Edasi järgnevad sadamad/lossimiskohad (15 vastust), kalandustoodete töötlemine ja turustamine (14 vastust), tegevuste mitmekesistamine (10 vastust) ja koolitustoetus (1 vastus).

46. Kui suur on teie planeeritav projektitaotlus?

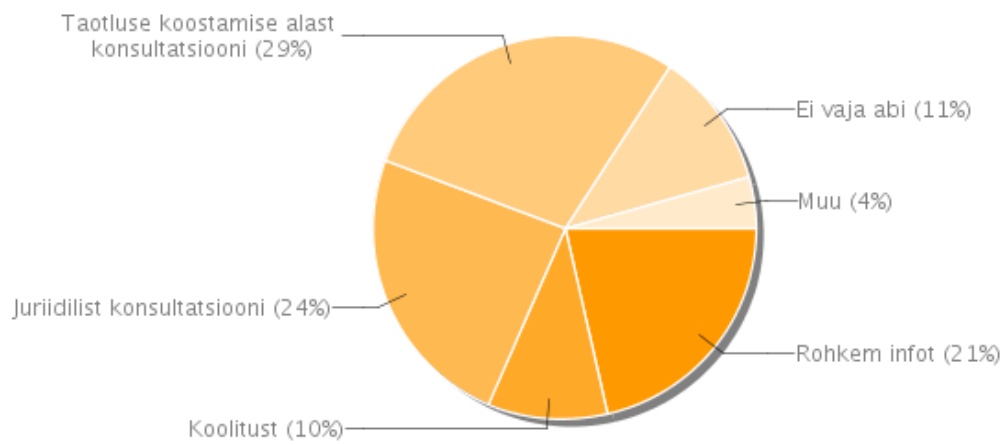

Joonis 39. Kui suur on teie planeeritav projektitaotlus

Küsitlusele vastanute arvamust planeeritava projektitaotluse suuruse kohta iseloomustab järgnev tabel:

Vastus	Suhe	Kokku
10 tuhat – 20 tuhat krooni	11 %	4
20 tuhat – 50 tuhat krooni	3 %	1
50 tuhat – 100 tuhat krooni	11 %	4
100 tuhat – 250 tuhat krooni	11 %	4
250 tuhat – 500 tuhat krooni	17 %	6
500 tuhat – 1 miljon krooni	17 %	6
Ei plaani taotlust esitada	31 %	11
	100 %	Kokku 36 vastanut

47. Millist abi vajate projektitoetuse taotlemisel

Joonis 40. Millist abi vajate projektitoetuse taotlemisel

Küsitluse põhjal vajatakse kõige rohkem abi taotluse koostamiseks, samuti vajatakse juriidilist konsultatsiooni ja rohkem infot meetme 4.1 kohta.

4. KOKKUVÕTE

Hiiumaa kalur on keskmiselt 47aastane. Erinevatesse vanusegruppidesse jagunemine on päris ühtlane. Mõnevõrra vähem on alla 30 aasta ja üle 60 aasta vanuseid kalureid. Peaaegu 75% Hiiumaa kutselistest kaluritest omab vähemalt keskharidust. Hiiumaa rannakalurite haridustase on kõrgem, kui Eestis rannapüügiga tegelevatel kutselistel kaluritel keskmiselt (AS Helmese uuring “Rannapüügi osakaal püügikoormuses”, 2005).

Hiiumaa rannakalurid on kalapüügiga tegelenud keskmiselt 16 aastat ja 65% küsitletutest on kala püüdnud vähemalt 10 aastat.

Alla poole (43%) kaluritest määratleb end kutselise kalurina ja vaid veerand küsitlusele vastanutest peab kalandust oma põhiliseks tegevusalaks.

Enamiku rannakalurite sissetulekud kalapüügist on madalad ja jäävad alla 10% kogu nende sissetulekust. Terve Hiiumaa peale on vaid kaks kutselist rannakalurit kes saavad oma peamise sissetuleku kalapüügist. Kalurite peamiseks sissetulekuallikateks kalapüügi kõrval on palgatöö ja pension.

Uuringu põhjal selgub, et üle poole kaluritest tegutsevad tihti koostöös ka teiste kaluritega. Pooled kalurid kuuluvad ka kalanduse ja ettevõtlusega seotud liitu või organisatsiooni, peamiselt MTÜ-sse Hiiukala ja Hiiumaa Kutseliste Kalurite Ühinguusse.

Küsitluslehe täitnud rannakalurite käsutuses on kokku 80 paati/laeva, millest üle poole on alla 4,5 meetri pikkused paadid. 43 % kasutatavatest paatidest on 10-20 aastat vanad ja 20% paatidest üle 20 aasta vanad.

Kalurid kasutavad mitmeid erinevaid sadamaid/lossimiskohti üle Hiiumaa eelistades oma kodule lähemaid, kuid on ka kalureid kes kalastavad mitmes piirkonnas Hiiumaa rannikuvetes.

Hiiumaa rannakalurid peavad tähtsamaks pigem esmaseid tingimusi kala maaletoomiseks ja lühiajaliseks säilitamiseks enne turustamist, kui korras sadamat/lautrikohta. Suur enamus kalureid ei maksa sadama teenuste kasutamise eest aga küsitluse põhjal on nad valmis ka ise osalema ühistegevuses MTÜ kaudu endale vajaliku sadama arendamisel. Samuti ollakse valmis korras sadama teenuste eest maksma või rohkem maksma. Enamikul kaluritest puuduvad piisavad kala säilitamise võimalused.

Küsitlusest selgus, et enamasti püütakse kala kas oma tarbeks või müüakse kala otse sadamas või lossimiskohas. Lisaks müüakse kala otse püsiklientidele/naabritele. Suhteliselt vähe realiseeritakse kala kokkuostjatele ja tööstustele. Samuti ei tegeleta ise kala töötlemisega. Mõni üksik vastanu tegeleb kala kuivatamise/vinnutamise ja suitsutamisega.

Rohkem kui pooltel rannakaluritest on hooajalisi probleeme kala realiseerimisega ja lahendusena nähakse säilitustingimuste parandamist. Pooled kalurid on nõus säilitustingimuste parandamisse ka ise investeerima.

Toetuste abil plaanib alustada oma püütud kala väiketöötlemist ja turustamist veerand (17 kalurit) küsitlusele vastanutest.

Põhilised püütavad kalaliigid on lest ja tuulehaug. Vähemal määral ka räim, säinas, särg, ahven, haug, siig, forell/lõhe.

Ühisturustusest on huvitatud 68% kaluritest. Kõige enam ollakse ühisturustuses huvitatud ühisest müügivõimaluste otsimisest, transpordist ja säilitamisest. Mitmed vastanud, kes muidu ühisturustust ei vajanud, tundsid huvi turu-uuringute ja hindade info vastu.

Rannakalurid turismiteenuste pakkumisega üldiselt ei tegele ja ka huvi alustada turismiteenuste

pakkumsega on väike. Mõingat huvi tuntakse siiski kalaturismi arendamise vastu, mida peeti arenguvõimeliseks. Põhilise probleemina turismi arendamisel nähti turismi arendamisel hooajalisust, vähest tasuvust ning suuri investeringuvajadusi. Suurimateks eelisteks Hiiumaa turismi arendamisel pidasid kalurid Hiiumaa loodust ja saart, kui sellist, mis on turistidele atraktiivne ning massturismi puudumist.

Erinevate koolituste vastu oli rannakalurite huvi üldiselt väike, vaid 25% vastanutest tundis erinevate koolituste vast huvi.

Varasemalt on erinevaid toetusi (peamiselt seotud põllumajandusega) taodelnud 19% rannakaluritest. Projektide kirjutamise kogemust omab vaid 3 kalurit (4% vastanutest).

Suhteliselt suur protsent (54%) vastanud kaluritest on 4.1 meetme (nn Kala-Leader) rahastusvõimalustest teadlik ja sellest ollakse kuulnud kas strateegiakoosolekutelt, tuttavatelt/kollegidelt või internetist.

Kõige enam plaanivad rannakalurid taotlusi esitada turismi ja rannakülade taaselustamise valdkonda. Edasi järgnevad sadamad/lossimiskohad, kalandustoodete töötlemine ja turustamine ning tegevuste mitmekesistamine toetused.